

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชี

ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ

Factors Affecting Efficiency of Internal Control In Finance and Accounting of Institute
of Vocational Education, Northern Region

พัชราภรณ์ สิงห์แก้ว*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถาบัน หัวหน้าการเงินและหัวหน้าการบัญชี จำนวน 98 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาบรรยายสรุปผลการสัมภาษณ์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายเชิงวิเคราะห์ ประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานวัดความสำคัญ 5 ระดับ

ผลจากการศึกษา พบว่า ระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ มีความสอดคล้องกับปัจจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งอ้างอิงจากแนวคิดการควบคุมภายในของ โคโซ และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีของกรมบัญชีกลาง พ.ศ. 2548 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมและด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านทรัพย์สิน ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านรายงานการเงิน รองลงมา มีความสอดคล้องโดยรวมในระดับมาก คือ องค์ประกอบของการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ปัญหาด้านการลาออกของลูกจ้างชั่วคราว และการขาดแคลนบุคลากร จากข้อเสนอแนะปัจจัยเพิ่มเติม 5 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมความสามัคคี ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการละเว้นหน้าที่ และด้านความล่าช้าในการทำงาน

ABSTRACT

This study aims to investigate factors affecting the efficiency of internal control in finance and accounting of the Institute of Vocational Education Northern Region. The population in this study consisted of 98 people and they were directors of the Institute, heads of financial, and accounting offices. Information obtained from the interview was used as a guideline for creating the questionnaires. Data from the interviews and questionnaires were summarized, and the tables were used for analytical

* นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

description. Descriptive statistics—frequency, percentage, mean, standard deviation, and five–point rating scale—were used for data processing.

The results of the study showed that the internal control system in finance and accounting of the Institute of Vocational Education Northern Region is consistent with the factors from the literature review on internal control, in accordance with the Internal Control Standards 2001 of the Audit Commission, based on COSO's internal control concept, and consistent with the accounting practice of the Comptroller General's Department, 2005. The highest effective level includes the control environment, control activities, asset, income, expense, and financial report followed by a high–level overall consistency, which includes internal control elements in terms of risk assessment, multimedia and communication, monitoring and evaluation. The problem are of resignation of temporary employees and lack of persons. There are 5 additional factors to consider. Security in life and property. Motivation to work omissions and the delayed in the work.

บทนำ

การบริหารและการพัฒนาองค์การถือเป็นการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลายภายใต้สภาวะแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและรัฐวิสาหกิจ ต้องมีการปรับ ตัวและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานใหม่ ระบบการควบคุมภายในถือเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามระเบียบคณะกรรมการ การตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกระดับในหน่วยงาน ควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานที่กำหนดขึ้น และพัฒนาให้ระบบการควบคุมภายในดังกล่าวทันสมัยอยู่เสมอ (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, 2547) กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานในส่วนราชการโดยประยุกต์ตามระบบการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในแต่ละหน่วยงานอันจะเป็นผลให้ใช้ทรัพยากรของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา, 2555:ออนไลน์) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ เป็นหน่วยงานราชการที่มีระบบการบริหารจัดการเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของภาครัฐ งานบัญชีและการเงินเป็นกิจกรรมด้านการบริหารจัดการที่สำคัญกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารสถาบันจะต้องมีแผนการใช้เงินเพื่อการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ(พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา, 2551:ออนไลน์)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงิน การบัญชีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ตามกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงาน ข้อบกพร่อง และข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน 2. องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO:2013 (อุษณา ภัทรมนตรี, 2557) 3. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, 2547) 4. ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558) 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 5.1 การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของ COSO และระบบการควบคุมภายในของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฮอด จังหวัดเชียงใหม่ (ทิพย์สุดา เมฆฉาย, 2550) 5.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในระบบสารสนเทศการประปานครหลวง (ตฤชา อาชามาส, 2554) 5.3 การศึกษาการพัฒนาระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีและพัสดุของวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง (บุษบา ครอบครอง, 2556) 5.4 การศึกษาการประเมินการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด กระทรวงมหาดไทย (เนงลักษณ์ บรรณเลิศ, 2557) 5.5 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายใต้การบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยงานสนับสนุนภารกิจฝ่ายการเมือง (ธารินี เถรวรงค์, 2557)

ระเบียบวิธีการวิจัย

- เครื่องมือในการวิจัย ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
- การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้ (1) สร้างแบบสัมภาษณ์จากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ทบทวนวรรณกรรมและนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบัน จำนวน 8 คน (2) นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาสร้างแบบสอบถาม (3) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิทยาลัยที่ยังไม่เป็นสถาบัน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบัน หัวหน้างานการเงิน และหัวหน้างานการบัญชี จำนวน 21 คน (4) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบัน หัวหน้างานการเงิน และหัวหน้างานการบัญชี จำนวน 90 คน
- การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยคำนวณและนำเสนอค่าทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และประมวลผลในรูปแบบของการบรรยายและแสดงผลสรุปการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายด้วยค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยระดับการปฏิบัติใช้เกณฑ์มาตราวัดความสำคัญ (Likert Scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการตีความพิจารณาประเด็นที่สำคัญ โดยนำเสนอในรูปแบบการบรรยายและสรุปผล

ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบัน หัวหน้างานการเงิน และหัวหน้างานการบัญชี จำนวน 90 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี มีการศึกษา ระดับปริญญาโท จากสาขาการบัญชี ตำแหน่งหัวหน้างานบัญชี และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 6-10 ปี และจากผลการศึกษาระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านทรัพย์สิน ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านรายงานการเงิน รองลงมา คือ ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล นอกจากนี้พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นปัญหา ด้านการลาออกของลูกจ้างชั่วคราวบ่อยครั้ง ทำให้เกิดการขาดแคลนบุคลากร จากข้อเสนอแนะอื่นๆ พบปัจจัยเพิ่มเติม 5 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมความสามัคคีด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการละเว้นหน้าที่ และด้านความล่าช้าในการทำงาน

การอภิปรายผล

การศึกษาระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ตามมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ปัจจัยส่วนใหญ่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีมากที่สุด สอดคล้องกับ ดนุชา อาชามาส (2554) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุมในด้านปรัชญา และรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านโครงสร้างของหน่วยงาน ด้านนโยบายการบริหารและการพัฒนา ด้านบุคลากร โดยรวมมีการปฏิบัติที่ดี และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุษบา ครอบครอง (2556) ที่พบว่า ระบบการควบคุมภายในของวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง เกี่ยวกับองค์ประกอบการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินสดและเงินฝากธนาคาร รายงานการเงิน ทรัพย์สินและการจัดซื้อจัดหาและจ่ายเงินค่าซื้อพัสดุโดยรวมมีระดับการควบคุมภายในมากที่สุด ขณะที่ผลการศึกษาของ ธาวิณี เณรวงศ์ (2558) พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมของหน่วยงานสนับสนุนภารกิจฝ่ายการเมือง ด้านปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติที่ดีสูงสุด รองลงมาด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงาน ด้านนโยบายการบริหารและการพัฒนาด้านบุคลากร ด้านการกำหนด อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและด้านโครงสร้างของหน่วยงานตามลำดับ

นอกจากนี้ พบข้อบกพร่องเล็กน้อยในปัจจุบันด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม บางองค์ประกอบย่อยของนโยบายและวิธีบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับนงลักษณ์ บรรณเลิศ (2557) ที่ศึกษาการประเมินการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด กระทรวงมหาดไทย ซึ่งพบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดกระทรวงมหาดไทยส่วนใหญ่มีการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีที่ดี แต่ยังคงพบความเสี่ยงในระบบการควบคุมภายในบางด้านที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาด คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมและการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแนวคิด COSO และระบบการควบคุมภายในของธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์การเกษตร สาขาฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ของทิพย์สุดา เมฆฉาย (2550) ที่กล่าวว่า องค์การมีระบบการควบคุมภายในสอดคล้องกับแนวคิดการควบคุมภายใน ทั้ง 5 องค์ประกอบ เพียงแต่จะแตกต่างกันในองค์ประกอบย่อย บางองค์ประกอบเท่านั้น คือ ด้านการติดตามและประเมินผล นอกจากนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับแนวปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีของกรมบัญชีกลาง พ.ศ. 2548 ได้แก่ ด้านทรัพย์สิน ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านรายงานการเงิน กล่าวได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเหนือ คือ ปัจจัยตามมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และปัจจัยตามแนวปฏิบัติ ด้านการเงินการบัญชีของกรมบัญชีกลาง พ.ศ. 2548 ด้านทรัพย์สิน ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านรายงานการเงิน โดยส่งผลให้ระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพมากขึ้น บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบได้เป็นอย่างดี สามารถประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้จาก ข้อเสนอแนะ ทำให้ทราบข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีเพิ่มเติม คือ ด้านพฤติกรรมความสามัคคี ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการละเว้นหน้าที่ และด้านความล่าช้าในการทำงาน เห็นได้ว่า การควบคุมภายในถือเป็น ปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และช่วยป้องกันหรือ ลดความเสี่ยงจากการผิดพลาดด้านต่างหรือการกระทำอันเป็นการทุจริตได้

ข้อค้นพบจากการศึกษา

1. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเหนือ มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ความรู้ ทักษะและความสามารถของบุคลากร โครงสร้างองค์กร การมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ) ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านทรัพย์สิน ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านรายงานการเงิน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสาร สนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล
2. จากข้อเสนอแนะอื่นๆ ทำให้ทราบจุดอ่อน ข้อบกพร่องจากปัจจัยเพิ่มเติม คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมความสามัคคี ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการละเว้นหน้าที่ และด้านความล่าช้าในการทำงาน

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชี ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเหนือ พบปัญหาในด้านการบรรจุลูกจ้างชั่วคราวเป็นพนักงานราชการหรือข้าราชการประจำ และจากข้อเสนอแนะ ด้านพฤติกรรมความสามัคคี ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการละเว้นหน้าที่การปฏิบัติงาน และด้านความล่าช้าในการทำงาน ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน. 2547. “ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544”. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.
- ดนูชา อาษามาส. 2554. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในระบบสารสนเทศ การปราบปรามทุจริต”. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพย์สุดา เมฆฉาย. 2550. “การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของ COSO และระบบการควบคุมภายในของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฮอด จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. เชียงใหม่:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธารินี เณรวงศ์. 2558. “ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายใต้การบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยงานสนับสนุนภารกิจฝ่ายการเมือง”. วารสารบริหารธุรกิจ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. หน้า 76 (26 มิถุนายน 2559)
- นงลักษณ์ บรรณเลิศ. 2557. “การประเมินการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด กระทรวงมหาดไทย”. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. เชียงใหม่:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษบา ครอบครอง. 2556. “การพัฒนากระบวนการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีและพัสดุของวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง”. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. เชียงใหม่:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา. 2551. “กฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.vec.go.th/Portals/0/Doc/Low/Ministerial%20Regulation_2.pdf. (13 มิถุนายน 2559).
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2558. “ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารศึกษา พ.ศ.2552”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.srpc.ac.th/files/downloads/rabeap52.pdf>. (5 กรกฎาคม 2559).
- สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา. 2555. “รายงานการประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาและส่วนกลางปีงบประมาณ 2555”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.vec.go.th> (13 พฤษภาคม 2559).
- อุษณา ภัทรมนตรี. 2557. “การตรวจสอบและการควบคุมภายใน”. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.